

Cauza C-625/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

12 octombrie 2023

Instanța de trimitere:

Corte suprema di cassazione (Italia)

Data deciziei de trimitere:

17 iulie 2023

Recurentă:

Società agricola Circe di OL, societate simplă

Intimate:

ST, în nume propriu și în calitate de titular al întreprinderii individuale Agricola Case Rosse di ST

Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA)

Obiectul procedurii principale

Recurs formulat la Corte di Cassazione (Curtea de Casație) de societăți agricole Circe împotriva hotărârii Corte d'appello di Roma (Curtea de Apel din Roma) prin care aceasta din urmă a confirmat atribuirea către întreprinderea individuală Agricola Case Rosse di ST a anumitor certificate PAC (politica agricolă comună) alocate anterior cu titlu provizoriu societății Circe, pe baza unei interpretări largi a noțiunii de „scindare” prevăzute la articolul 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Cererea de decizie preliminară privește, în primul rând, admisibilitatea unei interpretări largi a noțiunii de „scindare” care figurează la articolul 33 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1782/2003 și la articolul 15 din Regulamentul nr. 795/2004, astfel încât să includă, pe lângă instituția specifică a „scindării” prevăzută de

dreptul societar, orice situație juridică contractuală care conduce la atribuirea unei suprafețe agricole, cultivată inițial de o anumită întreprindere, către doi agricultori diferiți.

În al doilea rând, cererea de decizie preliminară privește aspectul dacă, în cazul în care domeniul de aplicare al noțiunii de „scindare” ar fi limitat la instituția specifică de drept societar, dreptul Uniunii acordă relevanță, în vederea alocării definitive a certificatelor PAC, altor situații juridice care conduc la o reducere a suprafeței cultivate inițial și momentului la care a avut loc această reducere.

Articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

„1) Noțiunea de «scindare» prevăzută la articolul 33 alineatul (3) din Regulamentul (CEE) nr. 1782/2003 și la articolul 15 din Regulamentul (CEE) nr. 795/2004 trebuie înțeleasă în sensul că se referă la instituția de drept societar și, prin urmare, presupune un act de modificare la nivelul societății cu efecte de dezagregare asupra patrimoniului inițial și asupra ansamblului suprafețelor de teren cultivate de societatea unică în două bunuri patrimoniale distincte aparținând unor entități juridice diferite sau poate fi interpretată în sens larg și, prin urmare, ca fiind aplicabilă oricărui act juridic negociat al cărui rezultat final constă în alocarea patrimoniului inițial și a ansamblului suprafețelor de teren cultivate ale societății «agricole» inițiale către două entități diferite, inclusiv prin cesiuni de cote și vânzări de terenuri?

2) Potrivit interpretării corecte care trebuie dată ansamblului dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 1782/2003 (articolele 2, 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43, 44) în scopul alocării definitive a certificatelor PAC, la momentul primei aplicări a plății unice, prezintă relevanță reducerea suprafeței cultivate și a hectarelor eligibile în cursul anului 2002, ca urmare a depunerii cererii de către «agricultorul» și a alocării provizorii a certificatelor, în cazul în care aceasta a avut loc ca urmare a unor acte de negociere a transferului unei părți a terenului în cauză încă din cursul anului 2002 și o astfel de reducere poate fi efectuată și din oficiu la momentul alocării definitive?”

Dispozițiile dreptului Uniunii invocate

Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001, în special articolul 33 alineatul (3) și articolele 2, 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43, 44, 45 și 46

Regulamentul (CE) nr. 795/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de stabilire a normelor de aplicare a schemei de plată unică prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de ajutor direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de ajutor pentru agricultori, în special articolul 15

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Înainte de evenimentele contractuale descrise la punctul 2 de mai jos, societatea agricolă Circe (denumită în continuare „Circe”), care era deținută la acel moment de cei doi frați OL și ST, a depus o cerere de atribuire a certificatelor PAC, în urma căreia i-au fost alocate cu titlu provizoriu 130 de certificate PAC, pe baza suprafeței pe care o cultivase.
- 2 După această alocare provizorie, Circe a făcut obiectul unei serii de evenimente contractuale conexe. În special, printr-un act datat 1.08.2022, ST și soția sa, TZ, au cesionat cota lor de 50 % din capitalul social al Circe către OL și soția acestuia, MU, și, în consecință, Circe a preluat denumirea de societă agricolă Circe di OL. În plus, printr-un alt act datat 1.08.2022, MU i-a cesionat lui ST anumite terenuri pe care le deținea în localitatea Sezze și, ca urmare a acestei cesiuni, Circe a rămas fără o parte din terenurile în funcție de a căror suprafață cultivată îi fusese alocată cu titlu provizoriu cota de 130 de certificate PAC.
- 3 În urma acestor evenimente contractuale, doar 71 de certificate PAC au fost atribuite cu titlu definitiv societății Circe, în loc de 130 de certificate PAC care îi fuseseră atribuite cu titlu provizoriu.
- 4 Prin acțiunea introdusă la 5.06.2006 la Tribunale di Roma (Tribunalul din Roma), Circe a chemat în judecată AGEA, ST și întreprinderea individuală Agricolă Case Rosse di ST (denumită în continuare „Case Rosse”), solicitând, în special, să se constate dreptul său la plata a 130 de certificate PAC, astfel cum rezultă acestea din alocarea provizorie. Prin hotărârea din 27.06.2011, Tribunale di Roma a respins cererea formulată de Circe.
- 5 Ulterior, în apel Corte d'appello di Roma (Curtea de Apel din Roma) s-a pronunțat cu privire la acest aspect prin hotărârea nr. 2632/2017 din 21.04.2017. Curtea de Apel a atribuit în mod proporțional Case Rosse anumite certificate PAC deja atribuite cu titlu provizoriu societății Circe, pentru motivul că, începând din luna septembrie 2002, terenurile menționate anterior, situate în localitatea Sezze, nu au mai fost cultivate de Circe, ci de ST și de Case Rosse. Curtea de Apel și-a întemeiat decizia pe o interpretare deosebit de largă a articolului 33 ultimul paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003 și a termenului „scindare” utilizat la acest articol, considerând că acest termen se referă la toate ipotezele în care un agricultor preia activitățile unui alt agricultor, întrucât contribuțiile PAC ar trebui să fie legate de suprafața cultivată.

- 6 Prin cererea nr. 18175/2017, Circe a formulat recurs împotriva acestei hotărâri a Corte d'appello di Roma (Curtea de Apel din Roma).

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 7 În recursul formulat, recurenta invocă printre altele încălcarea articolului 15 din Regulamentul nr. 795/2004, a articolului 2 litera (a) și a articolelor 33, 38, 45 și 46 din Regulamentul nr. 1782/2003, precum și a decretelor ministeriale prin care statul italian a adoptat normele de aplicare a legislației europene.
- 8 Potrivit recurente, pe de o parte, AGEA ar fi procedat în mod nelegal la atribuirea definitivă a certificatelor PAC pornind de la ipoteza că ar fi avut loc o scindare a societății Circe, deși această scindare nu ar fi fost documentată și ar fi fost, de fapt, inexistentă, întrucât ar fi avut loc doar o simplă cesiune de părți sociale.
- 9 Normele europene ar defini, astfel, scindarea prin referire exclusivă la ipoteza în care doi noi agricultori se formează dintr-un agricultor inițial, în timp ce transferul terenurilor nu ar fi relevant.
- 10 Pe de altă parte, recurenta consideră că, în scopul alocării definitive a certificatelor PAC, reducerile suprafeței exploatației cultivate în perioada de referință, și anume, în speță, în perioada 2000-2002, sunt lipsite de relevanță. În această privință, Circe amintește că certificatele PAC pot, în anumite condiții, să fie autonome în raport cu terenurile, putând fi transferate cu titlu oneros.
- 11 Potrivit ST și Case Rosse, AGEA avea, dimpotrivă, obligația, chiar și din oficiu, să corecteze atribuirea provizorie a certificatelor PAC pe baza suprafeței efectiv cultivate și a hectarelor eligibile.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 12 Potrivit Corte di Cassazione (Curtea de Casație), pentru a soluționa litigiul, este necesar să se interpreteze, pe de o parte, articolul 15 din Regulamentul nr. 795/2004 și articolul 33 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1782/2003, în special în ceea ce privește noțiunea de „scindare” a exploatației agricole, și, pe de altă parte, articolul 2 litera (a) și articolele 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43, 44, 45 și 46 din Regulamentul nr. 1782/2003.
- 13 Interpretarea articolului 33 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1782/2003 și a articolului 15 din Regulamentul nr. 795/2004 este relevantă, mai precis, în scopul primei întrebări preliminare.
- 14 Articolul 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003 prevede, printre altele, că agricultorii care gestionează exploatațiile rezultate în urma unei scindări au acces în mod proporțional la regimul de plată unică în aceleași condiții ca agricultorul care gestiona exploatația inițială. Articolul 15 din

Regulamentul nr. 795/2004 prevede printre altele că, în sensul articolului 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003, prin „scindare” se înțelege scindarea unui agricultor în cel puțin doi agricultori noi diferiți, dintre care cel puțin unul rămâne, din punctul de vedere al gestionării, al beneficiilor și al riscurilor financiare, sub controlul a cel puțin una dintre persoanele fizice sau juridice care gestionau inițial exploatarea, sau scindarea unui agricultor în cel puțin un nou agricultor diferit, celălalt rămânând, din punctul de vedere al gestionării, al beneficiilor și al riscurilor financiare, sub controlul agricultorului care gestiona inițial exploatarea. Același articol 15 din Regulamentul nr. 795/2004 adaugă că numărul și valoarea drepturilor la plată se stabilesc pe baza cuantumului de referință și a numărului de hectare corespunzător unităților de producție din exploatarea de origine care au fost transferate.

- 15 Având în vedere aceste dispoziții, trebuie să se clarifice dacă este corectă interpretarea articolului 33 din Regulamentul nr. 2003/1782 reținută de instanțele care au examinat fondul cauzei, o interpretare care este largă și contrară formulării literale a acestei dispoziții și potrivit căreia termenul „scindare” utilizat în această dispoziție nu se referă numai la instituția specifică de drept societar, ci include toate situațiile în care un agricultor preia un alt agricultor și, prin urmare, dacă este relevantă orice modificare a suprafeței cultivate inițial de o anumită exploatare.
- 16 În opinia Corte di Cassazione (Curtea de Casație), noțiunea de „scindare”, care este o noțiune tehnică de drept societar, utilizată de diferite acte legislative europene în legătură cu fenomenul societăților, ar putea fi interpretată în sens larg, având în vedere flexibilitatea care caracterizează Regulamentul nr. 1782/2003 în ceea ce privește formele juridice de desfășurare a activității agricole. Cu toate acestea, o astfel de interpretare, care extinde în mod considerabil semnificația tehnică și juridică dată în mod normal noțiunii de scindare, necesită o confirmare din partea Curții de Justiție. Astfel, în speță, nu există nici *acte clair*, care să excludă obligația de a adresa o cerere de decizie preliminară atunci când nu există nicio îndoială rezonabilă cu privire la sensul dispoziției care trebuie aplicată, nici *acte éclairé*, care exclude această obligație atunci când o reglementare a Uniunii a fost deja interpretată de instanțele Uniunii.
- 17 Interpretarea articolului 2 litera (a) și a articolelor 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43, 44, 45 și 46 din Regulamentul nr. 1782/2003 este relevantă, în schimb, în scopul celei de a doua întrebări preliminare. Potrivit instanței de trimitere, în cazul în care răspunsul la prima întrebare preliminară este că domeniul de aplicare al noțiunii de „scindare” este limitat la instituția specifică dreptului societar, este necesar să se stabilească dacă și în ce măsură, în vederea alocării definitive a certificatelor PAC unei exploatare agricole, în cadrul primei aplicări a plății unice, prezintă relevanță reducerea suprafeței cultivate în ceea ce privește hectarele eligibile, intervenită ulterior depunerii cererii și alocării provizorii a certificatelor PAC, dar tot în anul 2002 și înainte de alocarea definitivă.
- 18 Corte di Cassazione (Curtea de Casație) arată, mai întâi, că articolele 34, 43 și 44 din Regulamentul nr. 1782/2003 par să lege certificatele PAC de suprafața

cultivată, întrucât fiecare drept la plată este legat de un „hectar eligibil pentru ajutor”, și anume de un hectar din orice suprafață agricolă a exploatației, cu excepția suprafețelor ocupate cu păduri sau destinate unor activități neagricole.

- 19 În continuare, instanța de trimitere arată că, în speță, reducerea suprafeței cultivate inițial a avut loc în perioada de referință prevăzută la articolul 38 din Regulamentul nr. 1782/2003, și anume în perioada cuprinsă între anii 2000 și 2002, chiar dacă după depunerea de către Circe a cererii sale de ajutor. Or, o eventuală lipsă de relevanță a diminuării suprafețelor cultivate în perioada de referință ar părea contrară în special articolelor 23 și 24 din Regulamentul nr. 1782/2003. Astfel, aceste din urmă dispoziții prevăd în mod expres că statele membre trebuie să realizeze controale administrative ale cererilor de ajutor, în special prin verificarea suprafeței eligibile pentru ajutor, și că, în cazul în care se constată că agricultorul nu îndeplinește condițiile impuse pentru acordarea ajutorului, plata face obiectul unor reduceri sau excluderi.
- 20 În sfârșit, Corte di Cassazione (Curtea de Casație) arată că faptul că, în anumite condiții, certificatele PAC pot circula și pot fi negociate nu implică nicidecum că alocarea lor inițială nu ar trebui să fie corectă și să se bazeze pe disponibilitatea unei anumite suprafețe cultivate.
- 21 Potrivit instanței de trimitere, s-ar putea concluziona, așadar, că, în conformitate cu articolul 36 din Regulamentul nr. 1782/2003, ajutorul trebuie acordat pe baza drepturilor la plată prevăzute în capitolul 3 din acest regulament, în combinație cu un număr egal de hectare eligibile pentru ajutor în sensul articolului 44 alineatul (2) din regulamentul menționat.